

Toiminnan ja talouden seuranta

1.1.–31.12.2021

Mikkelin seudun ympäristölautakunta

MIKKELI

Sisällys

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat	4
Talouden toteuma 2021	5
Valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden raportointi.....	7
Tunnusluvut	15

Mikkelin seudun ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta ja sen alaisuudessa toimiva Ympäristöpalvelut -yksikkö vastaa kuntatason ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun tehtävistä Mikkelissä, Hirvensalmella, Kangasniemellä, Mäntyharjussa ja Pertunmaalla. Resurssien sallimissa puitteissa toteutetaan erilaisia selvityksiä vuorotellen toimialueen eri kuntien alueella. Tavoitteena on antaa palvelut samantasoisina koko toiminta-alueella ympäristöpalvelusopimuksen mukaisesti.

Ympäristöpalvelujen tulosalueet ovat

- Ympäristölautakunta ja hallinto
- Ympäristöterveydenhuolto (yleinen terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto)
- Ympäristönsuojelu (ympäristönsuojelu ja ympäristönsuojelun projektit)

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Yleisen terveysvalvonnan osalta palvelusuunnitelman toteutumiseen koronapandemia ei vaikuttanut enää vuonna 2021 niin merkittävästi kuin keväällä 2020. Suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksia siirtyi koronapandemian vuoksi vuodelle 2021 ja vuoden 2021 tarkastusvoitteeseen ei päästy.

Vuonna 2021 elintarvikelain mukaisia suunniteltuja tarkastuksia tehtiin 180 (näistä Oivia 155), terveydensuojelulain mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia 163, tupakkalain mukaisia tarkastuksia 26 ja lääkelain mukaisia tarkastuksia 14 kappaletta. Asunontarkastuksia tehtiin 83, uimarantojen suunnitelmallisia tarkastuksia 38 ja suunnitelmallisia näytteenottoja 120 kappaletta.

Vuonna 2021 selvitettiin noroviruksen aiheuttamaa elintarvikevälikkeistä epidemiaa, johon liittyi tiedossa olevia sairastumistapauksia (n. 15 sairastunutta). Lisäksi selvitettiin 25 asiakasvalitusta, jotka liittyivät ruokamyrkytyspäilyyn, elintarvikkeen tuotelaatuun tai toimipaikan hygieniaan. Juomaveden jakeluun liittyviä häiriötilanteita tai epidemioita ei ole ollut.

Elintarviketiimi toteutti kartoitusprojektin kasvien ulkomyyntiin liittyen. Tarkastukset (7 kappaletta) kohdistuivat kasvien ja marjojen jäljitettävyyteen sekä kuluttajille annettaviin tietoihin vähittäismyyntipisteissä. Projektitarkastusta ei kohdistettu alkutuotannon toimijoihin, jotka myivät ainoastaan oman tilansa tuotteita. Alkutuotannon toimijoita kohdattiin kesän aikana 11.

Vuoden 2021 alusta aloitettiin ympäristöterveydenhuollon terveysvalvonnan järjestelmällinen laadunhallinta ottamalla käyttöön valtakunnallinen Envirovetin LaatuNet-laatu järjestämä. Tavoitteena on valtakunnallisesti yhdenmukaistaa ja kehittää toimialan laadunhallintaa asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti. Elintarvikelaki ja EU:n valvonta-asetus edellyttävät valvontayksiköitä tekemään sisäistä oman toiminnan laadunhallintaa. Siihen kuuluvat sisäiset ja ulkoiset auditoinnit, poikkeamien havainnointi ja korjaavien toimenpiteiden kirjaaminen. Terveysvalvontaan tehtiin neljä sisäistä auditointia.

Eläinlääkintähuollon palvelusuunnitelma toteutui suunnitellusti valtakunnallisesta eläinlääkärripulasta ja koronapandemiasta huolimatta. Eläinlääkäripalvelut on saatu turvattua 24/7 kaikissa jäsenkunnissa. Kesäaikana saatiin hyvin eläinlääkärien sijaisia. Palveluista on tullut kiitosta, eikä hoitovirhevalituksia ole tullut.

Pieneläinkäyntejä vastaanotolla oli yhteensä 7 806, sairasmatkoja 1 546 ja kaupungineläinlääkäreiden tekemiä virkamatkoja 218 ja valvontaeläinlääkäreiden virkamatkoja 211. Pieneläinten hoidot vastaanotolla ovat lisääntyneet. Koronaepidemia on lisännyt lemmikkien määrää ja vapaa-ajanasukaita sekä matkailijoita lemmikkeineen on ollut alueella paljon. Lisäksi yksityisillä klinikoilla on ollut ajoittain henkilövajetta.

Suurempi suoritemäärä kaupungin vastaanotoilla on tehty siitä huolimatta, että myös kaupungineläinlääkäreillä on ollut lähes koko vuoden praktikkoeläinlääkärripula. Mäntyharjun toinen virka on ollut täyttämättä toukokuusta 2021 lähtien hakijapulauksi. Tämä on lisännyt praktikkoeläinlääkäreiden työsidonaisuutta ja työnkuormitusta. Onneksi ulkopuolisia päivystäjiä on saatu tekemään yksittäisiä viikonloppupäivystyksiä.

Ympäristönsuojelun osalta palvelusuunnitelma on toteutunut suunnitellusti. Ympäristönsuojelun yksikössä valmisteltiin vuoden 2021 aikana yhteensä 19 ympäristö- tai maa-aineslupapäätöstä (Mikkeli 8, Hirvensalmi 1, Kangasniemi 5, Mäntyharju 2, Pertunmaa 3), ja 8 ympäristöluvan muutos- tai rauettamispäätöstä. Viranhaltijapäätöksiä tehtiin noin 25 ja muita erilaisia kirjallisia asiakassuoritteita (lausunnot, tarkastuspöytäkirjat, kehotukset yms.) kertyi noin 950, mikä on suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuonna. Suoritteet jakautuivat kuntien kesken seuraavasti: Mikkeli 63 %, Hirvensalmi 4 %, Kangasniemi 9 %, Mäntyharju 20 %, Pertunmaa 4 %.

Viranomaistoiminnan lisäksi Ympäristöpalvelut on hallinnoinut vuoden 2021 aikana neljää ympäristönsuojelun edistämiseen liittyvää hanketta (pohjavesien suojeluun liittyvä Rainman -hanke, Mikkelin seudun Kuntailmasto -hanke, Ilmastopolku -hanke ja Pursialan ja Porrassalmen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittämishanke).

Rainman -hanke ja Mikkelin seudun kuntailmasto -hanke päättyivät vuoden 2021 loppuun mennessä. Rainman -hankkeessa päivitettiin Hanhikankaan pohjavesialueen suojelusuunnitelma siten, että suojelusuunnitelmassa otettiin myös ilmastonmuutoksen vaikutukset huomioon. Kuntailmasto -hankkeessa valmisteltiin ilmasto-ohjelmat kaikille Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueen kunnille.

Ilmastokasvatukseen liittyvä Ilmastopolku -hanke ja Pursialan ja Porrassalmen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittämishanke ovat alkaneet vuonna 2021. Hankkeet toteutetaan ulkopuolisella rahoituksella. Hankkeiden avulla on ollut mahdollista toteuttaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvaa ympäristönsuojelun edistämistehtävää laajemmin kuin mitä viranomaistoimintaan mitoitettut henkilöstöresurssit muuten mahdollistaisivat.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Ympäristölautakunnan toimintakulut vuonna 2021 olivat kokonaisuutena 2 168 399 euroa ja ne alittuivat talousarvioon nähden 210 501 euroa. Toimintatuotot (sisältää kuntaosuudet) vuonna 2021 olivat 1 124 244 euroa ja valtuustoon nähden sitovat tuotot alittuivat 25 956 euroa. Toimintakate oli 184 545 euroa parempi kuin talousarviossa.

Ympäristöpalvelujen kaikkien tulosalueiden toimintakulut olivat vuonna 2021 talousarviota pienemmät. Toimintakuluissa eniten säästöä syntyi henkilökuluissa, palvelujen ostoissa ja vuokrissa. Henkilöstökulujen säästö vuodelta 2021 syntyi ensisijaisesti eläköitymisen jälkeen täyttämättä jätetyn tehtävän sekä rekrytointihaasteista johtuneesta täyttämättä olevasta eläinlääkärin viran palkkakustannuksista.

Vastaavasti toimintatuotot, kuntalaskutuksia lukuun ottamatta, olivat kaikilla tulosalueilla talousarviota paremmat. Koronaviruksesta johtuva epidemia ei vaikuttanut enää merkittävästi tulojen kertymiseen vuonna 2021, vaan toiminta pystyttiin toteuttamaan lähes normaalisti. Yleisen terveystalouden ja ympäristönsuojelun lupa- ja valvontamaksujen sekä eläinlääkintähuollon klinikkamaksujen tulokertymät vuonna 2021 olivat talousarviota paremmat. Lisäksi ulkopuolista rahoitusta hankkeisiin saatiin talousarviota enemmän. Korvaukset kunnilta muodostuivat talousarviota pienemmiksi, koska osuuksien laskennan perusteena käytettävät toimintakulut olivat talousarviota pienemmät sekä toimintatuotot arviota paremmat.

Talouden toteuma 2021

Mikkelin seudun ympäristölautakunta

	Toteuma 2020	Talousarvio 2021	Toteuma 2021	Ero tot. 2021- TA 2021	Toteuma % 2021
Myyntituotot	486 046	733 800	644 307	-89 493	87,8 %
Maksutuotot	262 090	291 600	333 280	41 680	114,3 %
Tuet ja avustukset	267 034	111 800	134 181	22 381	120,0 %
Muut tuotot	12 157	13 000	12 475	-525	96,0 %
Toimintatuotot	1 027 328	1 150 200	1 124 244	-25 956	97,7 %
Henkilöstökulut	1 636 527	1 816 800	1 667 117	-149 683	91,8 %
Palvelujen ostot	307 016	384 100	310 376	-73 724	80,8 %
Aineet, tarvikkeet, tavarat	28 900	42 800	44 235	1 435	103,4 %
Vuokrakulut	127 691	135 200	130 618	-4 582	96,6 %
Muut kulut	5 308	0	16 054	16 054	-
Toimintakulut	2 105 442	2 378 900	2 168 399	-210 501	91,2 %
TOIMINTAKATE	-1 078 114	-1 228 700	-1 044 155	184 545	85,0 %

Tulosalueittain ja yksiköittäin

		Toteuma 2020	Talousarvio 2021	Toteuma 2021	Ero tot. 2021- TA 2021	Toteuma % 2021
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA yhteensä	Toimintatuotot	1 027 328	1 150 200	1 124 244	-25 956	97,7 %
	Toimintakulut	2 105 442	2 378 900	2 168 399	-210 501	91,2 %
	TOIMINTAKATE	-1 078 114	-1 228 700	-1 044 155	184 545	85,0 %
Ympäristölautakunta ja hallinto (tulosalue)	Toimintatuotot	7 032	8 300	8 743	443	105,3 %
	Toimintakulut	29 776	38 400	38 070	-330	99,1 %
	TOIMINTAKATE	-22 744	-30 100	-29 327	773	97,4 %
Ympäristöterveydenhuolto (tulosalue)	Toimintatuotot	719 018	841 900	792 380	-49 520	94,1 %
	Toimintakulut	1 476 421	1 719 600	1 517 260	-202 340	88,2 %
	TOIMINTAKATE	-757 403	-877 700	-724 880	152 820	82,6 %
-Yleinen terveysturvonta	Toimintatuotot	229 134	248 900	243 626	-5 274	97,9 %
	Toimintakulut	656 135	682 900	610 169	-72 731	89,4 %
	TOIMINTAKATE	-427 001	-434 000	-366 543	67 457	84,5 %
-Eläinlääkintähuolto	Toimintatuotot	489 883	593 000	548 754	-44 246	92,5 %
	Toimintakulut	820 285	1 036 700	907 091	-129 609	87,5 %
	TOIMINTAKATE	-330 402	-443 700	-358 337	85 363	80,8 %
Ympäristönsuojelu (tulosalue)	Toimintatuotot	301 278	300 000	323 122	23 122	107,7 %
	Toimintakulut	599 245	620 900	613 069	-7 831	98,7 %
	TOIMINTAKATE	-297 967	-320 900	-289 948	30 952	90,4 %
-Ympäristönsuojelu	Toimintatuotot	188 422	193 500	196 030	2 530	101,3 %
	Toimintakulut	477 965	504 600	486 803	-17 797	96,5 %
	TOIMINTAKATE	-289 543	-311 100	-290 773	20 327	93,5 %
-Ympäristönsuojelu/projektit	Toimintatuotot	112 856	106 500	127 092	20 592	119,3 %
	Toimintakulut	121 280	116 300	126 266	9 966	108,6 %
	TOIMINTAKATE	-8 424	-9 800	825	10 625	108,4 %

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen kuntien lopulliset osuudet vuonna 2021

	Mikkeli	Hirvensalmi	Kangasniemi	Mäntyharju	Pertunmaa	Yhteensä
Ympäristölautakunta						
Prosenttiosuus	78,1 %	3,2 %	7,9 %	8,4 %	2,5 %	100 %
Osuus €	29 344	1 203	2 963	3 166	921	37 596
Terveysvalvonta						
Prosenttiosuus	78,1 %	3,2 %	7,9 %	8,4 %	2,5 %	100 %
Osuus €	366 780	15 038	37 030	39 568	11 513	469 929
Eläinlääkintähuolto						
Prosenttiosuus	57,2 %	5,3 %	16,4 %	15,8 %	5,3 %	100 %
Osuus €	358 937	33 070	102 849	99 147	33 509	627 512
Ympäristönsuojelu (projektit eivät vaikuta kuntalaskutukseen)						
Prosenttiosuus	78,1 %	3,2 %	7,9 %	8,4 %	2,5 %	100 %
Osuus €	290 668	11 917	29 346	31 357	9 124	372 412
Yhteensä	1 045 728	61 228	172 188	173 238	55 068	1 507 449

Valtuustoon näiden sitovien tavoitteiden raportointi

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2021
Syrjäytymisen ehkäisy	Tarjotaan tukityö- ja harjoittelupaikkoja.	Tarjotaan yhteensä vähintään 10 kk harjoittelupaikkaa	Harjoittelupaikkoja on tarjottu 14 kk (ympäristönsuojelu 3 kk, terveysturvallisuus 11 kk). Opiskelijoille ja vastavalmistuneille on tarjottu sijaisuuksia ja kesätyöpaikkoja (n. 8 kk).
Kumppanuustoimintamalli	Ympäristöpalveluissa on matala kynnyksinen yhteydenottoon sekä asiakkaille että kuntalaisille.	Asiakaskysely sekä kuntalaisille että asiakkaille	Ympäristöterveydenhuollon asiakastytyväisyysselvitys elintarvikevalvonnasta on tehty loppuvuodesta 2020 ja tulokset julkaistu vuonna 2021.
Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen	Edistetään kuntalaisten mukaan ottamista omaan elinympäristöön liittyvistä asioista päättämiseen ja ympäristön hoitamiseen (esim. vieraslajien torjunta ja siivoustalkoot).	Vähintään 1 ympäristötalokootapahtuma vuodessa, jossa Ympäristöpalvelut on aktiivisesti mukana	Siivoustalkoita ei järjestetty keuhkokuumeen 2021, VieKas -hanke on järjestänyt vieraslajien torjuntatalkoita.

Painopiste: Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2021
Kansalaislähtöisen toiminnan mahdollistaminen	Edistetään kuntalaisten mukaan ottamista omaan elinympäristöön liittyvistä asioista päättämiseen ja ympäristön hoitamiseen (esim. vieraslajien torjunta ja siivoustalkoot).	Vähintään yksi ympäristötalokootapahtuma vuodessa, jossa ympäristöpalvelut aktiivisesti mukana	Ks. edellinen kohta.
Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpiteet	Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen maankäytön suunnittelussa.	Kaavalausuntojen lukumäärä, jossa asiasta lausuttu	Seurantajaksolla 1–12/2021 Ympäristöpalvelut on antanut lausuntoja ranta-asema-kaavoista, joissa ei ole ollut tarpeen ottaa esille kävelyn ja pyöräilyn edistämistä. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on ollut vahvasti esillä Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueen kunnille laadittavissa ilmasto-ohjelmissa, ja kaupunkialueen kaavahankkeita koskevissa yhteistyöpalaverissa.
Luontoympäristön, kulttuurin ja rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutusten edistäminen	Edistetään luontomatkailua ja kuntalaisten luonnossa liikkumista. Huolehditaan siitä, että maankäytön suunnittelussa varataan riittävästi tilaa viheralueille.	Urpolan ja Kalevankankaan luontopolkujen kunnossa pitäminen. Hankkeisiin osallistuminen.	Luontopolkujen ylläpitotöistä on huolehdittu. Ympäristöpalvelut on osallistunut vieraslajien torjuntaa edistävään VieKas -hankkeeseen ja Naistingin lintuveden kunnostamishankkeeseen. Nastinkilampi on Mikkelin alueen tärkein lintujen muuton aikainen lintujen tarkkailupaikka.

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Terveellinen ja turvallinen ympäristö			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2021
Liikennepäästöjen vähentäminen	Ilmasto- ja energiastrategian päivittäminen. Yhteiskäyttöön hankittujen biokaasuautojen aktiivinen käyttö. Työmatkapyöräilyn edistäminen.	Selkeät tavoitteet liikennepäästöjen vähentämiselle uudessa vuosille 2021–2030 laadittavassa ilmasto- ja energiastrategiassa.	Ilmasto-ohjelman päivittäminen osana Mikkelin seudun kuntailmasto 2050-hanketta (EAKR). Ohjelma on hyväksytty Mikkelin kaupunginvaltuustossa 13.12.2021.
Vesistöjen laadun parantaminen ja pohjavesiriskin vähentäminen	Vesistöjen tutkimusohjelmassa seurataan painetekijöiden kehitystä ja vesistöjen tilaa säännöllisellä tarkkailulla.	Hyvässä ekologisessa tilassa olevien vesimuodostumien osuus, painetekijöiden kehitys valituissa keskeisissä vesienhoidon painopistevesistöissä (Mikkelin alapuolinen Saimaa, Otavan Kotalahti, Kyyvesi)	<p>Uusimmassa vuoden 2019 luokituksessa vesien ekologinen tila on parantunut hyväksi Otavan Kotalahdella. Muilla kahdella tarkastelualueella on edelleen ekologiselta tilaltaan luokissa tyydyttävä ja välttävä olevia vesimuodostumia. Näitä ovat Mikkelin alapuolinen Saimaa Kyyhkylänselälle asti, Kyyveden Hirviselkä ja Suovonselkä, Lisko ja Pankalampi. Käytännössä näihin vesimuodostumiin joudutaan kohdistamaan jatkossakin erityisiä vesienhoidon suunnittelussa nimettäviä vesienhoitotoimia.</p> <p>Valtaosa mainittuihin vesimuodostumiin kulkeutuvasta ihmistoiminnasta aiheutuvasta ulkoisesta kuormituksesta on hajakuormitusta (maa- ja metsätaloudesta sekä haja-asutuksesta). Tarkastelluilla alueilla noin 70–95 % kokonaisfosforikuormituksesta on hajakuormitusta.</p> <p>Painetekijöiden kehityksen osalta todetaan, että haja-kuormituksen kasvua ei ole saatu pysäytettyä mutta kuormituksen kasvua on onnistuttu hillitsemään/hidastamaan jonkin verran.</p> <p>Asiassa kunnan ympäristövalvonnan toimivalta liittyy pääosin nitraattiasetuksen ja YSL hajavesisäännösten valvontaan, jota koskeva valvontaohjelma on hyväksytty ympäristölautakunnassa 10.6.2020 § 44. Valvontaa on toteutettu ohjelman mukaisesti.</p>
	Pintavesien ja pohjavesien laadun parantamiseen tähtääviin hankkeisiin osallistuminen.	Hankkeiden lkm, joissa Ympäristöpalvelut on mukana.	Ympäristöpalvelujen tai Mikkelin kaupungin hallinnoimat hankkeet, yht. 3 kpl (Rainman-hanke, Naistingin kunnostushanke ja Pursialan ja Porrassalmen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien

			päivittämishankkeet), useita Xamkin tutkimushankkeita.
	Terveellisen juomaveden saatavuuteen liittyvien riskien hallinta.	Vesivälitteisten epidemioiden esiintymisen välttäminen.	Vesivälitteisiä epidemioita ei ole ollut.
	Tutkitaan Seitsennimisen joen valuma-alueilla olevia riskitekijöitä ja annetaan suosituksia Hanhikankaan pohjavesialueen pohjaveden puhtauden turvaamiseksi Rainman-projektin avulla.	Hanhikankaan pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivitys	Hanhikankaan pohjavesialueen suojelusuunnitelma on päivitetty vuoden 2021 aikana. Nähtävillä olo ja hyväksyminen tapahtuvat vuoden 2022 puolella.
	Lisätään ihmisten tietoisuutta pohjavesistä nettisivuilla.	Ympäristöpalveluiden nettisivujen päivitys	Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittämisestä on tiedotettu kaupungin nettisivuilla. Pohjavesiä ja pohjavesialueita koskevia tietoja ei ole kattavasti viety Ympäristöpalvelujen www-sivuille.
	Edistetään vesienhoidon edellytysten syntymistä edistämällä vesitilusten yhdistämistä suuremmiksi yksiköiksi	Osakaskuntien keskikoko, joissa Mikkeli on jäsenenä vesialueen omistajana. Osallistutaan vesienhoidon toimenpiteiden suunnitteluun.	Osakaskuntien yhdistymistä edistävä Vetovoimaa maaseudulle -hanke on päättynyt. Tulokset ovat erinomaisia. Sen ja edeltävän vastavan hankkeen toimilla on saatu yhdistettyä osakaskuntia useaksi suureksi osakaskunnaksi Mikkeliissä ja Mikkelin seudun kunnissa mm. Puulalla, Kyyvedellä, Paljavedellä, Yövedellä ja Mikkelin alapuolisella Saimaalla. Hankkeiden tulokset parantavat oleellisesti edellytyksiä vesienhoitoon liittyville hankkeille, kalastuksen kehittämiseksi ja muille vesiluontoon tukeutuville virkistyskäyttöhankeille. Tulokset tukevat myös kumppanuustoimintamallin käyttöönottoa. Hankkeet ovat pääosin toteutuneet suunnitellusti.
Ilmanlaadun parantaminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Ilmanlaadun tarkkailu, ilmasto- ja energiastrategian päivittäminen	Jatketaan ilmanlaadun tarkkailua. Ilmasto- ja energiastrategian päivittäminen vuosina 2019–2021.	Ilmanlaadun tarkkailua on tehty jatkuvatoimisesti vuonna 2021 Mikkeliissä hiukasten osalta. Meneillään oleva tarkkailujakso loppui Mikkeliissä vuoden 2021 loppuun. Ilmasto-ohjelma on valmistunut ja hyväksytty valtuustossa.
	Aktiiviset sisäilmatyöryhmät kaikissa jäsenkunnissa. Osallistutaan aktiivisesti sisäilmatyöskentelyyn kaikissa jäsenkunnissa. Valvotaan tarkastusten yhteydessä sisäilman laadun tarkkailua ja reagoidaan puutteisiin ennen ongelmien muodostumista.	Sisäilmaongelmaisten terveys- ja suojelulain mukaisten kohteiden lukumäärä (koulut, päiväkodit, laitokset). Nykyiset ja uudet tapaukset.	Aktiivisia sisäilmaryhmiä oli 4, joissa terveysvalvonta oli mukana Mikkelin kaupungin toimialueella. Sisäilmaryhmät toimivat kaikissa ympäristöpalvelujen jäsenkunnissa kohdekohtaisesti tarpeen mukaan. Mikkeliissä on koh-

			dekohtaisten työryhmien lisäksi kaupungin sisäilmatyöryhmä, joka toimii aktiivisesti. Sisäilmaongelmien ennaltaehkäisevään työhön kannustetaan.
--	--	--	---

Painopiste: Elinvoimaisuus			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2021
Matkailun edistäminen	Edistetään luontomatkailun edellytyksiä Mikkelin seudulla mm. retkeilyreitistöjen osalta.	Osallistutaan luontomatkailua tukeviin hankkeisiin. Edistetään terveellisen ja monipuolisen luontoympäristön ja viheralueverkoston säilymistä kaikissa jäsenkunnissa. niillä alueilla, joilla on olemassa olevaa ja potentiaalista virkistyskäyttöarvoa.	Ympäristöpalvelut ei ole osallistunut varsinaisiin luontomatkailuhankkeisiin vuonna 2021. Naistingin lintukosteikon kunnostamishanke on käynnissä. Terveellisen ja monipuolisen luontoympäristön ja viheralueverkoston säilymistä on edistetty mm. kaavahankkeiden yhteydessä.
	Turvataan toimivat, laadukkaat ja helposti saavutettavat eläinlääkäripalvelut 24/7 kaikissa jäsenkunnissa.	Hyvä asiakaspalaute myös vapaa-ajanasukailta.	Eläinlääkäripalvelut on saatu turvattua 24/7 kaikissa jäsenkunnissa, huolimatta valtakunnallisesta eläinlääkäripulasta. Kesäaikana saatiin hyvin eläinlääkärien sijaisia. Palveluista on tullut kiitosta, eikä hoitovirhevalituksia ole tullut. Pieneläinten hoidot vastaanotolla ovat lisääntyneet merkittävästi kuluneen vuoden aikana viime vuoteen verrattuna. Koronaepidemia on lisännyt lemmikkien määrää ja vapaa-ajanasukaita ja matkailijoita lemmikkeineen on ollut alueella paljon. Lisäksi yksityisillä klinikoilla on ollut henkilövajetta, joten ne eivät ole pystyneet vastaamaan lisääntyneen palvelun kysyntään. Suurempi suoremäärä kaupungin vastaanotoilla on tehty siitä huolimatta, että myös kaupungineläinlääkäreillä on ollut lähes koko vuoden praktikkoeläinlääkäripula.
	Turvallisen ja terveellisen ruoka- ja majoituspalveluiden ja muiden matkailijoiden käyttämien palveluiden (esim. uimarannat, torit, juomavesi, lähiruoan myynti) edistäminen.	Suunnitelman mukaisten tarkastusten toteutuminen, riittävä neuvonta ja ohjaus sekä nopea reagointi mahdollisiin ongelmatilanteisiin.	Suunnitelmallisten tarkastusten määrä on alle tavoitteen, mutta tarkastuksia on tehty riskinarvion perusteella kohdennetusti. Koronaepidemia on siirtänyt jonkin verran tarkastuksia, vaikka muutoin toimintaa on pystytty epidemian aikana pyrittämään lähes normaalisti.

		Laatunet ja sisäinen auditointi käytössä.	<p>Yrittäjille on annettu neuvontaa yrityksen elinkaaren eri vaiheissa.</p> <p>Juomaveden jakeluun liittyviä häiriötilanteita tai epidemioita ei ole ollut. Elintarvikevälikkeisiä suuria epidemioita ei ole ollut, ainoastaan yksittäisiä epäilyjä. Uimarantojen suunnitelmallisten tarkastusten (38 kpl) ja suunnitelmallisten näytteenottojen (120 kpl) toteutuma on ollut 100 %.</p> <p>Ympäristöterveydenhuollon sisäiset auditoinnit on aloitettu, vuoden aikana tehty neljä auditointia.</p>
--	--	---	---

Painopiste: Kaupungistuminen			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2021
Saavutettavuus	Ympäristöpalveluiden työntekijöihin saadaan yhteyttä arkisin eri kanavien kautta. Sähköiset palvelut toimivat 24/7 ja niiden toimintaa kehitetään. Toimivat lakisääteiset eläinlääkäripalvelut kaikissa jäsenkunnissa 24/7.	Eläinlääkintähuollon, terveysvalvonnan ja ympäristönsuojelun palvelut saavutettavissa arkisin klo 8–16 ja lakisääteinen kiireellinen eläinlääkäriapu saavutettavissa 24/7.	<p>Koronaepidemiasta huolimatta Ympäristöpalveluiden työntekijät ovat olleet tavoitettavissa normaaliin tapaan.</p> <p>Eläinlääkäripalvelut toimivat 24/7.</p> <p>Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tarjoamat lakisääteiset palvelut ovat saatavilla Suomi.fi -verkkopalvelussa.</p>
Palvelujen digitalisointi	Terveysvalvonnan sähköinen VATI-järjestelmä ja ympäristönsuojelu YLVA-järjestelmä käytössä. Ympäristöpalveluiden tarjoamat lakisääteiset palvelut kuvattuina ajantasaisesti suomi.fi -palveluissa. Lomakkeiden ja ilmoitusten digitalisointia kehitetään jatkuvasti.	<p>Uudet sähköiset palvelut ovat kattavasti käytössä.</p> <p>Lupapiste -palvelujen käytön jatkuminen. Ruokaviraston hallinnoima sähköisten lomakkeiden Ilppa-järjestelmä käytössä vuoden 2021 lopussa.</p>	<p>VATI- ja YLVA- ja Ilppa -järjestelmät ovat käytössä.</p> <p>Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen tarjoamat palvelut löytyvät myös Suomi.fi- verkkopalvelusta.</p> <p>Sähköisiä lomakkeita on käytössä ja uusia sähköisiä lomakkeita kehitellään.</p> <p>Lupapisteen käytön jatko ympäristölupien osalta on varmistunut.</p>
	Nettisivujen säännöllinen päivitys	Nettisivujen päivitys	Nettisivuja päivitetään aina tarvittaessa.
Kestävä kehitys ja ilmasto- muutoksen torjunta	Ilmasto- ja energiastrategian päivittäminen ja siinä valitut tavoitteet ja toimenpiteet. Ympäristökasvatus. Osallistuminen ilmastotyöhön kaikissa jäsenkunnissa.	Ilmasto- ja energiastrategian päivittäminen kaikissa jäsenkunnissa vuoden 2021 aikana.	Ilmasto-ohjelmat on hyväksytty tai viimeistelyvaiheessa kaikissa Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen kunnissa.

	Pyritään tunnistamaan ilmastomuutoksen uhka.		
	Hanhikankaan pohjavesialueelle ja ennalta ehkäisemään sen aiheuttamia riskejä.	Hanhikankaan pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivitys.	Hanhikankaan pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivitystyö on tehty vuonna 2021 ja hyväksymismenettely on viimeistelyvaiheessa.

3. ELINVOIMAOHJELMA

Osaaminen ja TKI-toiminta			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2021
Korkeakoulu- ja oppilaitosyh-teistyö	XAMKin ympäristöteknologiaopiskelijoiden opinnäytetyöt	Valmistuu kaksi opinnäytetyötä/vuosi	Ympäristöterveydenhuollossa ja ympäristönsuojelussa on valmistunut yksi opinnäytetyö ja yksi on tekeillä molemmissa yksiköissä.
	Pyritään luomaan XAMK:n kanssa tehtävällä tiiviillä yhteistyöllä (opinnäytteet, harjoittelijat, hankkeet) omien toimialojen kannalta (terveysvalvonta, ympäristönsuojelu) osapuolten osaamista kasvattava tietoon ja erilaisiin valmiuksiin perustuva verkosto. Esim. hulevesien hallinta, alueiden käyttö, ympäristöriskien arviointi.	Harjoittelukuukausien lkm/vuosi, yhteishankkeet XAMK:n kanssa.	Ympäristöterveydenhuollossa on ollut harjoittelijoita yhteensä 11 kk. Ympäristönsuojelussa on ollut harjoittelija 3 kk. Terveysvalvonnan viranhaltijat eivät ole vuonna 2021 osallistuneet XAMK:in opetukseen mm. pitämällä luentoja opetettavasta aiheesta viranomaisnäkökulmasta, eikä ollut mukana asiantuntijoina tai ohjausryhmätyökentelyssä. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa ja resursien mukaan jatkossa. Ympäristönsuojelun viranhaltijat ovat mukana asiantuntijoina tai ohjausryhmätyökentelyssä useissa XAMK:in tai LUT:n hankkeissa. Hankkeiden etenemistä seurataan Ympäristöpalvelujen ja XAMK:n yhteisessä ympäristötiedonarkisto -ryhmässä, joka kokoontuu säännöllisesti.

Painopiste: Asiakslähtöiset yrityspalvelut			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2021
Sujuvat sijoittautumispalvelut, joustava ja ennakoiva kaavoitus	Huomioidaan eri toimintojen järkevä sijoittuminen kaavalausunnoissa ja osallistutaan aktiivisesti maankäytön suunnitteluun yhteistyössä muiden kaupungin yksiköiden kanssa.	Kaavalausuntojen lkm/ vuosi.	3 kpl
Laadukkaat neuvonta- ja kehittämispalvelut sekä yhteistyöverkostot yritykselle elinkaaren eri vaiheisiin	Yhteistyön käynnistäminen Miksein kanssa liittyen yrityspalveluihin ja kehittämishankkeisiin.	Järjestelmällisten yhteistyömuotojen syntyminen	Miksein kanssa yhteistyötä tehdään hankekohtaisesti mm. ohjeistamalla alueelle sijoittuvia yrityksiä lupamennettelyistä.

	<p>Yrittäjien tasapuolinen ja ammattitaitoinen neuvonta ja ohjaus, ja suunnitelmallisen valvonnan toteutuminen ympäristöterveydenhuollossa ja ympäristönsuojelussa.</p>		<p>Terveysvalvonta on antanut tarvittaessa koronaepidemiaan liittyvää neuvontaa ja ohjausta yrityksille ja eri organisaatioille Essoten ja Avin ohjeiden mukaan.</p> <p>Ympäristöterveydenhuollon vesitiimi on antanut neuvontaa vesilaitoksille Valviran vedenjakelualueisiin liittyvässä paikkatietohankkeessa.</p> <p>Ympäristöterveydenhuollon elintarviketiimi on pitänyt yhteistyöpalaverin Essoten kanssa liittyen ateriapalvelutoimintaan. Yhteistyö jatkuu edelleen.</p> <p>Ympäristöterveydenhuolto on lisännyt sähköistä tiedotamista rekisterissä oleville toimijoille.</p> <p>Terveysvalvonta on laatinut ja jakanut terveydensuojelulain mukaisille kohteille ohjeistusta mm. omavalvonnan toteuttamiseen. Kauneushoitolaittoimintaa harjoittavat toimijat ja alkutuotantotoimijat on pääosin kartoitettu ja kohteet on lisätty terveysvalvonnan valvontakohdeeksi.</p>
--	---	--	---

Painopiste: Matkailu, vapaa-ajanasuminen, kulttuuri ja liikunta sekä niihin liittyvä tapahtumatuotanto			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2021
<p>Matkailun ja vapaa-ajanasumisen ympärivuotinen kasvu ja pitkäjänteinen kehittäminen</p>	<p>Luontomatkailun edistäminen.</p>	<p>Luontomatkailuhankkeisiin osallistuminen, luontokohteet Ympäristöpalvelujen nettisivuilla.</p>	<p>Tietoa luontoretkikohteista on päivitetty Ympäristöpalvelujen www-sivuille.</p>
	<p>Huomioidaan ympäristölupien käsittelyssä vapaa-ajanasukkaiden tarpeet lainsäädännön asettamissa puitteissa.</p>	<p>Laadukas ympäristölupien valmistelu.</p>	<p>Ympäristöluvat valmistellaan aina hankekohtaisesti huolellisesti ja varmistetaan, että lupien valmisteluun on käytettävissä riittävä asiantuntemus.</p>
	<p>Turvataan toimivat, laadukkaat ja helposti saavutettavat eläinlääkäripalvelut 24/7 kaikissa jäsenkunnissa.</p>	<p>Hyvä asiakaspalaute myös vapaa-ajanasukailta.</p>	<p>Eläinlääkäripalvelut on saatu turvattua 24/7 kaikissa jäsenkunnissa, huolimatta valtakunnallisesta eläinlääkäripulasta. Kesäaikana saatiin hyvin eläinlääkärien sijaisia. Palveluista on tullut kiitosta, eikä hoitovirhevalituksia ole tullut.</p> <p>Pieneläinten hoidot vastaanotolla ovat lisääntyneet merkittävästi kuluneen vuoden aikana viime vuoteen verrattuna. Koronaepidemia on lisännyt lemmikkien määrää ja</p>

			<p>vapaa-ajanasukaita ja matkailijoita lemmikkeineen on ollut alueella paljon. Lisäksi yksityisillä klinikoilla on ollut henkilövajetta, joten ne eivät ole pystyneet vastaamaan lisääntyneen palvelun kysyntään. Suurempi suorit määrä kaupungin vastaanotoilla on tehty siitä huolimatta, että myös kaupungineläinlääkäreillä on ollut lähes koko vuoden praktikkoeläinlääkäripula.</p>
	<p>Turvallisen ja terveellisen ruoka- ja majoituspalveluiden ja muiden matkailijoiden käyttämien palveluiden (esim. uimarannat, torit, juomavesi, lähiruoan myynti) edistäminen.</p>	<p>Suunnitelman mukaisten tarkastusten toteutuminen, riittävä neuvonta ja ohjaus sekä nopea reagointi mahdollisiin ongelmatilanteisiin.</p>	<p>Juomaveden jakeluun liittyviä häiriötilanteita tai epidemioita ei ole ollut.</p> <p>Vuonna 2021 selvitettiin yhtä noroviruksen aiheuttamaa elintarvikevälikkeistä epidemioita, johon liittyi tiedossa olevia sairastumistapauksia (n. 15 kpl). Lisäksi selvitettiin 25 asiakasvalitusta, jotka liittyivät ruokamyrkytyspäilyyn, elintarvikkeen tuotelaatuun tai toimipaikan hygieniaan.</p> <p>Uimarantojen suunnitelmallisten tarkastusten (38 kpl) ja suunnitelmallisten näytteenottojen (120 kpl) toteutuma on ollut 100 %.</p> <p>Elintarviketiimi toteutti kartoitusprojektin kasvisten ulkomyyntiin liittyen. Tarkastukset (7 kpl) kohdistuivat kasvisten ja marjojen jäljitettävyyteen ja kuluttajille annettaviin tietoihin vähittäismyyntipisteissä. Projektitarkastusta ei kohdistettu alkutuotannon toimijoihin, jotka myivät ainoastaan oman tilansa tuotteita. Alkutuotannon toimijoita kohdattiin kesän aikana 11 kpl.</p> <p>Ympäristöterveydenhuollon sisäiset auditoinnit aloitettu vuonna 2021. Vuoden aikana on tehty neljä auditointia.</p>
<p>Omat investoinnit matkailullisesti tärkeisiin kohteisiin sekä Invest-in</p>	<p>Ympäristöpalveluille kuuluvat luontopolut pidetään kunnossa</p>	<p>Luontopolkujen rakenteiden kunnossapitoon suunnatut toimet</p>	<p>Ylläpitotoimia tehdään tarpeen mukaan yhteistyössä metsätoimen ja työllisyyspalvelujen kanssa.</p>

Työllisyydenhoito			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2021
	Tukityöpaikkojen tarjoaminen resurssien sallimissa puitteissa.	1 tukityöpaikka / vuosi	Vuorotteluvapaan ajaksi on palkattu sijainen kuudeksi kuukaudeksi ympäristöterveydenhuoltoon.

Kaupunkimarkkinointi			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2021
Vetovoiman ja tunnettavuuden lisääminen	Luontokohteiden tiedot näkyville Ympäristöpalveluiden nettisivuille. Luontomatkailun edistäminen.	Luontokohteet Ympäristöpalvelujen nettisivuilla.	Tietoa luontoretkikohteista on päivitetty Ympäristöpalvelujen www-sivuilla.
	Turvallisen ja terveellisen ruoka- ja majoituspalveluiden ja muiden matkailijoiden käyttämien palveluiden (esim. uimarannat, torit, juomavesi, lähiruuan myynti) edistäminen.	Suunnitelman mukaisten tarkastusten toteutuminen, yrittäjien riittävä neuvonta ja ohjaus sekä nopea reagointi mahdollisiin ongelmatilanteisiin. Laatu- ja sisäinen auditointi käytössä.	Suomi.fi sivuston jatkuva päivittäminen varmistaa alueen nykyisille ja uusille matkailijoille ja yrittäjille helposti saavutettavat tiedot lakisääteisistä palveluista ja mm. toiminnan aloittamiseen liittyvistä vaatimuksista. Paikallisten tiedotusvälineiden kautta on annettu haastatteluja terveystarkastajan työkuvaan sekä erilaisiin ajankohtaisiin teemoihin liittyen.

Tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Toteuma % 2021
Terveysvalvonnan tarkastukset (suunnitelman mukaiset)	259	940	383	41 %
Eläinlääkintähuollon virka- ja sairausmatkat	1 878	1 900	1975	104 %
Vastaanotolla hoidetut pieneläimet	6 167	5 500	7 806	142 %
Lupavelvollisten kohteiden tarkastukset (ympäristönsuojelu)	115	100	105	105 %
Ympäristönsuojelun kirjallinen asiakassuorite (päätökset, lausunnot, kehotukset)	935	700	951	136 %